

APOKALYPSA JE LEN ZAČIATOK...

DMITRY
GLUKHOVSKY

STANOVISŤE

1

IKAR

**DMITRY
GLUKHOVSKY**

STANOVISŤE

1

Preložil Martin Sliz

IKAR

Dmitry Glukhovsky
THE OUTPOST I

Copyright © Dmitry Glukhovsky in cooperation with storytel

Agreement by www.nibbe-literary-agency.com

Translation © 2021 by Martin Sliz

Poetry translation © 2021 by Ľubomír Feldek

Cover design © DAS ILLUSTRAT, Mníchov

Cover photo © Roman Kybus / Shutterstock

Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8188-2

Naša strana

1.

„Čo je vlastne na opačnom konci mosta?“

Jegor tú otázku položil možno už tisíckrát. A stále ho baví ju klásť. Zakaždým totiž dostane inú odpoveď.

Robustná konštrukcia mosta sa vnára do zelenej hmly, do hustého jedovatého mraku a postupne sa v ňom rozplýva. Zhruba dvadsať metrov od brehu ju už vôbec nevidieť. Občas sa po moste preháňa vietor a pokúša sa rozohnať ten mrak, no márne.

Zelenú oponu vždy len trochu nadvihne. Za ňou sa však nenachádza žiadne prekvapenie, len ďalšie zahrádzavené kolajnice, podvaly a nosníky obrastené akousi červenkastou štruktúrou, pripomínajúcou riasy, ktoré nepotrebujú vodu. Tá riasovitá vec veje vo vetre, aj keď nefúka.

Opar sa nedá rozohnať, stúpa priamo z rieky, z pokojnej, spenenej, chorej rieky. Je ako jej dych.

Tak ako druhý koniec mosta, ani rieku z brehu nevidno. Betónové piliere sa do nej zanárajú až kdesi v zahmlenej dialke. Aj cez ten mrak však jasne počuť, ako žblnká, špliecha a zurčí. Znie ako zvuk života, ale je to iba klam. Tam dole by ste žiadny nenašli. A každú vec, ktorá s ňou príde do kontaktu, čaká zánik. Drevené člny spáli, na gumených sa spravia bubliny a prasknú. Miestni

sa tej vode oblúkom vyhýbajú. Teda, ak sa tá tekutina vôbec tak dá nazvať.

Plavbu na nej neznesú ani člny s kovovými bokmi. Žiaden človek, ktorý sa pustil po prúde rieky, sa už nevrátil. A jej prúd k mostu nikoho nikdy zhora nepriniesol.

Aj preto momentálne nemá žiadne meno. Všetci jej hovoria jednoducho rieka. Kedysi známa ako *Volga*.

Jegor neprestával dobiedzať:

„Tak čo tam je?“

„Čo, čo... Asi nejaké mestá, nie? Opustené ako náš Jaroslavl. Veď to vieš aj sám, tak čo sa furt vypytuješ?“

„Ja predsa nič neviem. To vy ste tu ten múdry, Sergej Petrovič.“

„Neopováž sa loziť k tomu mostu! Inak ti odtrhnem hlavu! Je ti to jasné?!“

„Jasné, Sergej Petrovič. Veď ja som len také trdlo s gitarou. Vy tu tomu velíte! Ja to napokon vôbec nepotrebujem vedieť. Ale je otázne, prečo to nezaujíma vás, človeka, ktorý má na starosti obranu východnej hranice impéria.“

Polkan nazlostene zazrel na Jegora a šúcha si plešinu. Odsunie pohár v kovovom podstavci, aké sa kedysi používali vo vlakoch, a začne kričať:

„Bohato mi stačí to, čo už viem! Rozumieš, ty chytarák?! Je mi jasné, že z Moskvy sa tá prekliata železnica tiahne až na druhý koniec sveta. Pre mňa sa však končí tu. Z druhej strany už roky nikto neprišiel. Každý sa staráme o to svoje, rozumieš? Každý má na starosti svoje stanovište!“

Polkan prstami bubnuje po stole, premýšľa, s akou výhovorkou vyhodí Jegora zo svojej kancelárie. Politické školenie sa skončilo skôr, než sa začalo.

Jegor sa pokúsil vyjednávať:

„Vráť mi gitaru a dám ti pokoj.“

„Dostaneš hovno a nie gitaru, rozumieš?! Najprv tá čaká hodina dejepisu, potom tréning boja zblízka! O gitare sa porozprávame večer! Len by si sa flákal, štúdium ti je ukradnuté! Geografiu impéria už vieš?! Čo máš furt s tou druhou stranou, keď si nevieš do hlavy vtĺct nič ani len o tejto našej?!“

Ale čo také je na našej strane?

Prázdne domy, prázdne ulice. Prázdne karosérie opustených áut. Bezmenné kostry ležiace osamote, aj v pároch. Túlavé psy.

Miest, kde sa zachoval život, zostalo len pár. Sústredia sa na stanovištiach, akýchsi vlakových staniaciach krížových s pevnosťami. Ľudia sú tu pevne prikovaní k železnici. A frustrovaní.

Polkanovo Stanovište je na samom okraji ríše. Posádka má rozkaz chrániť hraničné priechody na východe Moskovska. Verná prísaha preto chráni most. Ani sám Polkan však už netuší, či ho strážia pred vzbúrencami, pred votrelcami, či pred divokou zverou.

Všetky učebnice dejepisu, ktoré Jegor preštudoval, majú šťastný koniec: prichádza rozkvet, spravodlivosť a nové časy. O tom, kde sa po ceste tento koniec stratil, sa už v knihách nepíše. Jegorovi teda neostáva iné, ako veriť Polkanovi, ktorý tvrdí, že ľudia sa jedného dňa zbláznili, zradcovia trhali krajinu na kusy a hlavné mesto nemalo dostatok síl, aby ju udržalo pokope. Preto sa vraj v Moskve rozhodli, že novou hranicou bude otrávená Volga. Na jednom brehu vybudovali Stanovište, na ten druhý zabudli a venovali sa vlastným problémom. A nebolo ich málo.

Z Ruska napokon zostalo Moskovsko.

Jegor viac nepotrebuje vedieť. Hľadiac Polkanovi do prasacích očiek hovorí:

„Kašlem na celú tvoju geografiu aj dejepis. Starý svet

je preč, nech ide do riti. A gitaru si beriem. Nemám ju od teba, nemáš právo mi ju brať, jasné?!“

Jegor sa pomaličky presúva k východu, aby stihol vybehnúť, kým sa nemotorný prekvapený Polkan vyslobodí spoza stola. Ten si postupne uvedomuje, čo mu Jegor práve povedal. Napokon pohrozí pästou:

„Pozri sa na mňa, ty smrad! Mám ťa nechať na noc za plotom? Uvidíme, aký budeš potom hrdina! A hentú tvoju balalajku hodím rovno do pece!“

„Neopováž sa!“

Polkanovi sa za Jegorom utekať nechcelo. Zbytočne, obaja aj tak spia pod jednou strechou. Sám sa mu vráti do pasce. Nebude predsa spať za múrmi. Polkan za ním posediačky tlmene zakričí:

„Vieš čo? Keď si lenivý, tak sa neuč! Už máš sedemnást a jediné, čo ťa zaujíma, je brnkanie na gitare a flákanie! Potrápiť si hlavu? Jasné, však načo! A vieš čo?! Chceš ísť na most?! Len choď, padaj! Nebudem ťa tu držať! Aj tak nikam nepôjdeš, pretože sa nepohneš od sukne svojej mamičky! Jediné, čo ti ide, je byť ku mne drzý! Nič iné nevieš!“

„Ja sa držím sukne a ty si pod papučou! Čo môžeš robiť ty? Iba sedíš na zadku a komanduješ! Na to len treba mať hlavu! Taký veliteľ, do riti!“

„Vypadni! Vypadni odtiaľto!“

Presne to Jegor chcel, rozpáliť Polkana do biela.

Ruky si strčil do vreciek a schádza dole po schodoch.

2.

Jegor berie schody po dvoch a zabrzdí až pri čalúnených dverách bytu číslo štyri. Zadrží dych a načúva. Podarí sa mu zachytiť jej hlas?

Sluch má výborný. Neunikne mu žiadny susedský rozhovor za stenami bytovky, vždy zachytí, keď za brechotu psov vyrážajú Číňania z neďalekej kolónie na cestu so svojimi vozmi, vie, v akom tóne píska čajník, aj to, keď vyjú vlky. Mama hovorí, že to zdedil po svojom biologickom otcovi. Podľa nej je to však veľmi hlúpy dar, vraj nič dobré nikdy nepriniesol.

Nie, nepočuje ju. Za čalúnenými dverami sa ozýva len babkin hlas odriekajúci modlitbu. Chodil sem zbytočne. Len čo si vynadá za slabú chvíľku, preskočí niekoľko schodov a letí ďalej smerom nadol.

V chodbe schmatol skateboard opretý o stenu.

Postaví sa naň, no nehýbe sa. Hľadá do okien nad sebou, do okien na druhom poschodí. Sú prázdne, ale na sekundu má pocit, že sa mihla za sklom pripomínajúcim zamrznutú hladinu jazera. Rozpustené svetlé vlasy, chudé opálené plecia. Dokonca vidí aj tie jasné sivé oči... Čo ak len zle počúval? Jegor zdvihne ruku a placho zamáva na ľadové sklo.

V tej chvíli na chrbte zacíti pohľad.

Michelle stojí pri garážach. V tvári má posmešný a preventívne znudený výraz. Už vopred sa jej nechce púšťať do tých fráz: Ahoj, ako sa máš, ja v pohode. Vie, čo skrýva za tým slovným balastom. Vie to lepšie ako Jegor. Ona má dvadsaťštyri a on je pre ňu primladý a príliš detský. Hoci je nevlastným synom veliteľa Stanovišťa, je to ešte chlapec. Má len sedemnášť. Nie je celkom neskúsený, ale tú čínsku prostitútku tam v Šanghaji mal iba z povinnosti, aby ulavil svojmu svedomiu. Michelle je však hviezda, princezná, bytosť z inej planéty.

V rukách drží Iphone, svoj nesmrteľný starý Iphone, ktorý nepustí z ruky ani na sekundu. Mobil, z ktorého sa nedá volať, pretože sieť dávno-pradávnou, ešte na za-

čiatku vojny, padla. Michelle ho však nepotrebuje na to, aby volala niekomu do dnešných čias. Je to jej kontakt s minulosťou.

Jegor potiahol nosom.

„Ahoj. Ako sa máš?“

Michelle na neho hľadí a Jegor si v jej pohľade všimne okrem večnej otrávenosti z nešikovných pokusov o balenie ešte čosi. Vidí černotu, akoby jej zhoreli oči do tla. Michelle sa nadýchne, aby ho odfúkla zo svojho zorného poľa, ale namiesto toho príde bezmocný, dokonca až ľahostajný povzdych:

„Skapal mi mobil.“

„Akože skapal?“

„Netuším. Raz to asi muselo prísť.“

Lahostajný bol iba na povrchu. V skutočnosti sa jej hlas chveje. Otočí sa preč od Jegora a zahľadí sa do prázdna za bránou.

Jegor sa vystrie, aby pôsobil aj hovoril čo najpresvedčivejšie.

„Možno by sa to nejako dalo spraviť.“

Michelle na neho uprie pohľad. Jegorovi sa zatočí hlava. Do nosa mu udrie jej vôňa.

„Ako? Už som bola za Kolkom Kolcovom. Povedal, že keby som mala náhradný, aspoň by mi mohol skopírovať pamäť, ale takto...“

„Tak potom...“ Jegor sa prihlúplo usmieva. „Vitaj konečne na Stanovišti. Cít sa tu ako doma. Tam je vstupná brána, tam zas nemocnica a tuto je škola. Toalety sú na ulici, kanalizácia je v čudu...“

Michelle si prekríži ruky na prsiach. Modrá rifľová bunda sa zmení na ochranný pancier. Jegora prevrta nenávisným pohľadom:

„Debil. Nie je to smiešne.“

Zvrtné sa, nahrbí a odchádza preč. Jegor sa začne potiť, úsmev sa mení na krč, ale nenachádza slová, ktorými by Michelle zastavil. Teraz ju navždy stratí. Navždy. Po takomto príhovore by sa nebavil ani sám so sebou, nieto ešte s Michelle... Debil. Naozaj je debil.

Okamžite musí čosi vymyslieť. Čokoľvek. A hneď!

Vytahuje náhodné slová a chaoticky ich zliepa do celku:

„Pesničku som vymyslel... Napísal... Zahrám ti, chceš?“

Našťastie, bola už pridaleko.

3.

Michelle opatrne stlačila kľučku. Vrzga. Aj dvere vřzgajú, aj borovicové parkety natreté hrubou vrstvou laku vřzgajú. Všetko v tom prekliatom byte vřzga. Dedo sa smeje, Michelle vyzerá, akoby kráčala po mívovom poli. Stačí jeden zlý krok a je s ňou amen. Keď si to všimne babka, je koniec. Dedo sa v mívových poliach vyzná, za vojny bol sapérom.

V útrokách bytu sa ozýva clivý zachrípnutý hlas:

Červený mrak v černi neba
ako požiar vedie ma.

Chcem byť čím prv blízko teba –
smädny blízko prameňa.

Nie je ľahká moja noša.
Zrak môj – modrá hlbina.
Čierna zem je matka naša,
My všetci sme rodina.

Babka si s vypätím posledných síl a lacným páto-
som recituje svojho Jesenina. Neposlušnými perami si

opakuje verše a dúfa, že sa jej takto podarí nestratiť pamäť.

Každý kráča čoraz bližšie
tam, kde pravdu hlása kríž.
Svetlom knihy holubičej
smädné ústa napojíš.

Kyslastý starecký pach sa nesie až k dverám. Vzduch je hustý ako voda. V slnečnom lúči sa vznáša zlatistý prach ako planktón pred potápačovou baterkou. Babkin nárek zrazu stíchne.

Michelle urobí jeden krok, potom druhý. Z izby sa okamžite ozve:

„Nikita! Nikita!“

Michelle nahnevane vypustí z pľúc vzduch, ktorý si do nich nabrala, aby sa vznášala nad vřzgajúcou podlahou.

„Nikita! Si to ty? Kto prišiel?“

Michelle napokon neochotne odpovie:

„To som ja, babka!“

„A kde je dedko?“

„Má službu, babka!“

Teraz bude musieť ísť čo najskôr za ňou, inak sa vyľaká a začne nezastaviteľne plakať. Kým nedostala mŕtvicu, bola chladná ako kameň. Pred vnučkou neplakala dokonca ani vtedy, keď jej vlastná dcéra zahynula kdesi v Moskve odrezanej od sveta. No teraz stačí maličký impulz a okamžite ju zalejú slzy bezradnosti a krivdy.

Babka prišla o všetko okrem pravej ruky. Pridvihne hlavu a natahuje sa smerom k Michelle. Skúmavo žmúri, a keď spozná vnučku, usmeje sa a položí si hlavu späť na vankúš. A neodbytné, ako dieťa, prosíka.

„Pohládáš dedka?“

„Len čo sa mu skončí služba, vráti sa, babka! Potrebuješ ho teraz? Treba ti vyprázdniť nočník? Umyť ťa? Ja to spravím.“

Michelle sa snaží hovoriť pokojne, ale do hlasu sa jej vkradne zlostný tón. Pýta sa sama seba, či to babka počuje, alebo nie. Hanbila by sa, keby áno.

„Netreba, vnúčatko moje, netreba. Ďakujem ti.“

„Tak prečo sa na neho pýtaš?“

„Pre nič. Počkám, počkám.“

Babka chce Michelle venovať milý úsmev, no ľavá polovica úst sa nehýbe. Namiesto úsmevu tak Michelle dostane zvláštny úšklabok.

Byt je celý zaprataný haraburdami. Vo vitríne stoja smutné psy s obitými ušami a porcelánoví chlapci bez očí v pásikavých námorníckych tričkách. Bohvieaké rárohy sa ukrývajú v zásuvkách bielizníka. Všetko pokrýva prach.

Od kyslého zápachu sa do očí tlačia slzy. Ťažko sa sem z ulice vracia.

Michelle chce čo najskôr odísť. Pootvorí dvere do babkinej izby a počuje, ako sa opäť pustila do recitovania:

Pod oblokom mojím
biela breza
snehom ako striebrom
prikryť vie sa.

Michelle vie, prečo sa babka toľko vypytuje na Nikitu. Ten dialóg, ktorý s ním plánuje viesť, už pozná naspamäť. Babky jej je ľúto, no dedka ešte viac. Preto ho nechce ísť hľadať a ani mu nepovie, že ho hľadala ona.

Vojde do kuchyne a zatvorí za sebou dvere. Sadne si na svoju taburetku, z vrecka vyloví slúchadlá, aby nemusela

počúvať babkino mrmlanie, a vytiahne mobil. Až teraz si znovu uvedomí, že je po ňom.

Zo zvyku, zo zotrvačnosti pozerá na antracitovú obrazovku, ale jediné, čo vidí, je jej vlastný odraz. Ešte nedávno tam bol celý svet, celý jej predvojnový moskovský svet. Živí rodičia, päťizbový byt v centre a rodinný dom za mestom, vyblýskané bulváre a ulice dláždené mačacími hlavami, štýlovo oblečení kamaráti zo školy, kaviareň s príjemnou obsluhou a s tými najlepšimi jedlami.

Aj video so smejúcimi sa ľuďmi. A ešte jedno, kde ju otec pouča.

A k tomu veľa hudby, soundtrack jej moskovského života. Celé tie roky na Stanovišti si Michelle nevybrala zátky z uší. Počúvala svoju minulosť, snažila sa skĺbiť tóny starej bezstarostnej hudby s novým obrazom okolitej biedy. Nešlo to ľahko, no v najhoršom prípade mohla vždy zažmúriť oči.

Teraz ich však musela mať otvorené.

4.

Polkan si na dvore obzeral svoju pevnosť. Miesta je tu viac, ako potrebuje momentálne osadenstvo, ale umiestnenie je dokonalé. Pred Rozvratom sa tu nachádzali jaroslavské gumárne. Obrovské územie ešte v tých časoch obohnali betónovým plotom a na jeho vrch osadili ostnatý drôt. Predchádzajúci majitelia vybavili každý vstup do areálu závorami a nebyť bombardovania, vysokánske začmudené komíny by slúžili ako strážne veže, z ktorých by sa aj napriek mraku dalo dovidieť až na horizont. Náletom však dlho neodolávali.

Raz za deň celé územie obíde hliadka, ovčiaky ňuchajú, skúmajú, či sa niekto nepodhrabal popod plot,

alebo ho nepreskočil, prejdú okolo tmavých tehlových budov fabriky a potme sa vracajú späť ku komúne.

Komúna sa nachádza na samom okraji továrne. Tvoria ju dve nízkopodlažné panelové budovy, garáže a dvor. V jednej z budov sa kedysi nachádzali kancelárie, v druhej boli ako cez kopirák nasekané malé byty, v ktorých žili od pôžičky k výplate obyčajní ľudia. Väčšinu z nich tvorili tunajší zamestnanci, byty získali za roky strávené pri gume. Našli sa však medzi nimi aj „civilní“, ktorí si priestor s výhľadom na kolajnice kúpili za trhovú cenu.

Keď normálny život aj s pôžičkami a splátkami zmizol a počet obyvateľov Ruska sa radikálne znížil, hranica známeho a obývateľného sveta sa posunula bližšie k hlavnému mestu. Teraz prechádzala po rieke. Tí, čo prežili, sa znova stretli. Zostalo ich len pár, takže nemali veľmi dôvod rozísť sa. Sedieť osamote vo svojom byte bez okien a často aj bez stien bolo jednak smutné a jednak aj nebezpečné. Napokon, človeku najlepšie padne ľudské teplo.

A tak sa tu ocitli ako v zasneženom lese bez ohňa, stretli sa na Stanovišti, v bývalých gumárňach, ukryli sa za ich betónovým plotom, vdýchli život ich ubytovni aj kanceláriám, garáže premenili na dielne, postavili strážne veže, prisahali vernosť Moskovsku a na samom kraji sveta si ďalej žijú svoje životy.

Zem bola ešte stále podľa všetkého guľatá, no nie všetci tomu verili. A tých, ktorí by medzi sebou viedli vedecké spory, nebolo. Geopolitická mapa sa zmenšila a prázdne miesta na nej pribudli. Po správnosti by mali prekresliť dokonca aj Jaroslavl, akurát tam nevedeli nikoho dostať.

Využitie samotných bytov podliehalo aktuálnym potrebám. Z jedného sa stal klub, z druhého jedáleň, v treťom zriadili ambulanciu a vo štvrtom škôlku aj so školou, pretože deti sa rodili jedna radosť. Život sa ne-

zastavil a ľudia, ktorí vo vojne stratili svoje rodiny, sa navzájom utešovali a spoločne hľadali zabudnutie. Viac už ľudí spojí iba lepidlo. Najskôr ho však musíte niekde zohnať, kým lásku máte poruke vždy.

Polkanova prvá žena od neho odišla ešte pred Rozvratom kamsi do Korolova. Vtedy riadil policajné oddelenie Leninského rajónu v Moskovskom okrese. Domov chodieval opitý, manželke nadával, dokonca ju bil. Jedného dňa sa skrátka vyparila. Zostal po nej iba list. Deti síce nemali, ale Polkan sa zaprisahal, že s rozvodom súhlasiť nebude. Hoci mal ako policajt isté možnosti, nikdy ju nehládal. Jedného dňa sa však všetko skončilo a doklady starého Ruska viac neplatili.

Vtedy si Polkan povšimol Tamaru. Nebola sama, v jednom balíku s ňou prišiel aj Jegor. Tak ako Polkan nečakal na svoju ženu, ani Tamara nečakala na Jegorovho otca. Mala tušenie, že už nie je medzi živými, a tak viac nemala pocit záväzku voči nemu. Tamara vedela všeličo, jedno-ducho vedela a bodka.

„Povšimol.“ Tak jej to povedal. Tí, ktorí to videli, by skôr povedali, že „stratil hlavu“. Tamara bola na svoj vek krásavica. Nikdy však neuverila tomu, že ju, Cigánku, by mohol Polkan milovať skutočne a nie iba na jednu noc. A už vôbec neverila tomu, že Polkan bude vychovávať malé Cigánča ako vlastného syna.

Pol roka sa ju snažil obmäkčiť, ponižoval sa, vystavoval ju svojmu trápnemu policajnému dvoreniu a zaprisahával sa, že sa stane Jegorovým otcom. Okrem toho, že nebol jediný, kto sa uchádzal o priazeň rozvedenej štyridsiatničky, v tom čase už velil miestu, ktoré sa neskôr premenilo na Stanovište.

Mesiac potom, čo Tamara súhlasila, že s ním pôjde na rande, obmedzil Polkan pitie. Ruku už na druhú ženu nezdvihol.

Pre Jegora to však nikdy nebol otec a Jegor pre neho nikdy nebol syn. Jegor totiž na rozdiel od Tamary nebol presvedčený o smrti svojho nezvestného otca. Podobal sa na neho, mal rovnaké líčne kosti aj úzke oči. Po matke nezdedil nič, ani tmavú pokožku, ani čierne vlasy.

Napriek tomu nikdy nikomu ani nenapadlo, že by Jegor mohol byť synom bezkrkého statného chlapíka s ovisnutými lícami.

Z úcty k Polkanovi však nikto na Stanovišti Jegora ne-nazval *Cigánčatom*.

Volali ho *Polkanov prívesok*.

5.

Jegor hľadá na karmínové siluety panelákov, ktoré sa týčia nad cestami. V dialke mizne Jaroslavl'. Mal by sa tam vydať? Možno by sa mu podarilo dostať sa tam.

Nebolo by to super, keby sa odtiaľ vrátil aj s mobilom? Keby sa mu tak podarilo nájsť nejaký Iphone. Podal by jej ho len tak, akoby sa nič nedialo, akoby to nič nebolo: Ozaj, našiel som tu jeden starý kúsok, tu máš, zober si ho, ten tvoj to má aj tak za sebou.

Alebo ani nie.

Nebolo by lepšie, keby jej opísal, čo všetko musel prekonať, aby ho získal? Aké to bolo ťažké vyklízuť zo Stanovišta, ako musel klamať strážnikom, kto mu poradil, aby išiel práve do toho a toho bytu, kde jeho mŕtvi obyvatelia ukrývali ešte nerozbalený novučiký Iphone. To by bolo super, keby bol ešte nerozbalený, určite by to na Michelle zapôsobilo!

Mohol by presvedčiť hliadku, aby ho pustila, klamať, že ho Polkan posielala s nejakou úlohou, no strážnici by si to

mohli overiť. Potom by isto žaloval mame, ktorá opäť len vyrobí scénu, že Jegorko sa zas bezdôvodne ženie do extrémne nebezpečných situácií. Keby bolo po jej, celé dni by sedel na lavičke na dvore a stružlikal si drevenú paličku.

Pod polorozpadnutými továrenskými budovami sa nachádza protiletadlový kryt. Rozkladá sa na území gumárni, ale jeho katakombami sa dá dostať aj za hranice fabriky. V chodbe stoja ťažké liatinové dvere s veľkým kolesom ako v ponorke. Je to Jegorova tajná chodba, nikto iný ju nepozná.

Nikto iný, len on. A Polkan. Tie dvere mu ukázal ešte v čase, keď sa s ním pokúšal zblížiť. Vtedy mu prízvukoval, že je to prísne tajné. Na vytvorenie priateľského puta to však nestačilo.

Zo strážnice si Jegor nenápadne vezme kalašnikov vzor sedemdesiatštyri, v protiletadlovom kryte má pripravenú plynovú masku. Chodbami sa dostane až za múry Stanovišta, vyskočí na skateboard a môže ísť do mesta. Cesta ho dovedie do Leninského rajónu, ktorému kedysi šéfoval Polkan.

Za závorami môže pokračovať po Sovietskej alebo po Republikánskej ceste, obe vedú od rieky do mesta.

Jaroslavl je obyčajné mesto. Stoja tu bytovky z čias Stalina, paneláky, trojposchodová zasklená budova nákupného centra, kolotoč, smetisko, Leninova socha pokrytá holubím trusom aj ošarpaný kostol. Hrdzavé autá pripomínajúce rybacie konzervy sa zasekli v nekonečnej zápchke; stretnete aj stepné bežce a všelijaké drevené kmene, ktoré sa pred vojnou pýšili titulom stromy, no keď sa o ne už nemal kto starať, zošaleli a rástli len tak nadivoko.

Súčasní obyvatelia Stanovišta tam chodia neradi. Keď už musia, využívajú to ako cintorín na dušičky. Prídu, prehodia pár slov, zavzdychajú si a rýchlo si kopnú

z fľašky. Zahľadia sa do prázdnych okien, zaspomínajú si, aké to kedysi bolo, zasmejú sa nad problémami, ktorých sa vtedy báli, tíško opláčú tých, ktorí sa už nikdy nevrátia, a hotovo.

Jegor Jaroslavl' žral. Miloval jazdu po jeho uliciach. Dobrý asfalt bol občas vydutý, občas spod jeho sivej kôry trčali korene, občas natrafíte na dieru po bombe, ale to všetko len spestruje jazdu.

Matka sa bojí zbytočne, v meste nie je nič, čo by mu mohlo ublížiť, nič, pred čím by ho neochránil krátky samopal. Po vojne sa k mestu začal približovať les a pohltil jeho okrajové časti. A spolu s ním prišli do mesta aj jeho obyvatelia. Ľudia si mysleli, že vojna zabije všetko živé. Mýlili sa. Zvieratá však ostali zvieratami. Človeku sa obľúkom vyhýbajú, pušný prach a mazací olej samopalu začítia na kilometre, a keď už niečo žerú, tak hlavne jedno druhé.

Na druhej strane rieky možno žijú nejaké príšery, ale podobne ako ľudia, ani ony nevedia prejsť na tento breh.

Jegor frčí popri koľajach smerom k vozovni, prejde okolo autobusov-harmoník prilepených o asfalt, dostane sa až k vyhorenému nákupnému centru, na ktorom sa z neznámych dôvodov zachovala výveska *Hračky*.

Pamätá si, že tu kedysi bol aj obchod s mobilmi. Nájde ho na prvom poschodí hneď za foodcourtom. Telefóny patrili v minulosti medzi najžiadanejšie tovary, každý mal aspoň jeden. Kde sú teraz všetky tie haraburdy?

Na skejte vojde priamo dovnútra. V streche zíva diera, cez ktorú dnu dopadá svetlo a zoschnuté lístie. V prázdnych obchodoch je tma. Nákupné centrum vyzerá, že ho vykradli už pred sto rokmi. Ľudia naň zaútočili ešte na začiatku vojny a nezabránil im v tom ani rozkaz zastreliť každého rabovača.

Vyhorená kaviareň, vyhorená palacinkáreň, vyhorená burgráreň.

Aha, tu to je: miestnosť v čierno-žltých farbách s obhoreným plagátom dievčaťa. Polovica tváre je usmiata, polovica na uhol'.

Jegor sa špičkou topánky opatrne prehrabe obhorenými plastmi, potom sa vyberie do tmavého skladu. Nikde nič. Odkiaľsi kvapká voda, vietor si z potrubia vyrobil píšťalu. Počuť suchotanie potkanov. Jegor si podvedome premení kvapky na noty a samy od seba mu začnú vyskakovat' slová:

Vietor si premenil
rúry na píšťalu.
Má zvetrané pery.
Kvapky sú ako ortuť,
ťažké a pomalé, prinesú otravu.
Tik, tak, tik. Lúbi ma? Neľúbi ma?
Nevie nik.

Jegor zastal, hľadá na obhorené dievča, prsty položí na struny gitary, ktorú mu zobral Polkan, brnkne do vzduchu, chytí akordy. Vzápätí si to rozmyslí.

Postaví sa na dosku a ide ďalej. Nechce sa domov vrátiť s prázdnyimi rukami.

6.

Na mieste, kde sa most stretáva s brehom, je umiestnená hliadka. Skupinku ľudí sediacu okolo ohňa chránia vrecia s pieskom. Pre prípad, že by sa na moste niekto objavil, je k Stanovištu natiahnutý telefónny kábel. Hliadka